

SÍŤ PRO RODINU

Síť mateřských center mění svůj název na Síť pro rodinu

DĚTSKÉ SKUPINY V MATEŘSKÝCH CENTRECH

Výsledky dotazníkového šetření Sítě pro rodinu, z.s.
v členských mateřských centrech, která provozují dětskou skupinu,
pro Platformu mikrojesle na MPSV
zpracovala

Rut Kolínská

Dotazníkové šetření proběhlo v **říjnu 2016**. Jeho cílem bylo zjistit důvody, proč se mateřská centra rozhodují dětské skupiny zřizovat, a jejich prvotní zkušenosti se zřizováním a provozováním, stejně tak i na vizi budoucnosti, včetně plánu založit mikrojesle.

SÍŤ PRO RODINU, z. s.

Truhlářská 24, 110 00 Praha 1

602 178 882, info@sitprorodinu.cz, www.sitprorodinu.cz
IČO: 26545136, DIČ: CZ26545136, číslo účtu: 51- 0888700287/0100

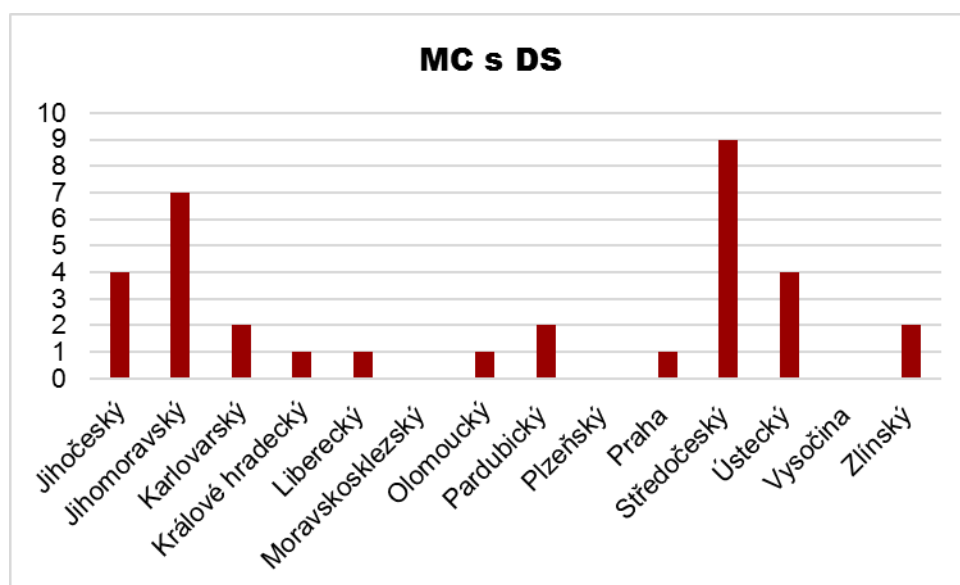
SÍŤ PRO RODINU

Síť mateřských center mění svůj název na Síť pro rodinu

Respondentky

Dotazníkového šetření se zúčastnilo **28 respondentek z 28 mateřských center (MC)**, která založila a provozují dětskou skupinu (DS). Dohromady tato centra provozují 39 dětských skupin. Síť pro rodinu sdružuje 281 mateřských center (MC) po celé České republice, z nich **34 MC založilo a provozuje DS – tedy 12 % center**, 28 účastníků šetření činí 82 % z MC, která využila příležitosti a rozšířila své služby pro rodinu v podobě mateřského centra o nabídku služeb v dětské skupině.

Zajímavé je rozložení center s DS podle krajů – poměr zapojení MC do zřizování DS ve své podstatě kopíruje počet registrovaných DS v krajích. Výjimku tvoří Karlovarský a Ústecký kraj, kde je podíl MC více než poloviční, a Moravskoslezský kraj, kde Síť pro rodinu nemá velké zastoupení.

Motivace k rozšiřování nabídky služeb o dětskou skupinu

Odpovědi na otázku „Proč jste se rozhodli zřídit dětskou skupinu?“ potvrdily dlouho známý předpoklad, a sice dva základní důvody:

1. Mateřské centrum už delší dobu (3 – 6 let) nabízelo služby péče o děti „na kolenou“, protože byl nedostatek míst v mateřských školkách. Péče i provoz probíhaly, jak nejlépe to šlo, a to více méně na „tenkém ledě“.
2. Příležitost, jak dlouhodobě udržet službu péče o děti v přijatelných finančních podmínkách pro rodiče. Možnost platit nabízené služby těm, kteří je vykonávají. Celodenní a celotýdenní péči nelze provozovat jen na svépomocném principu.

Výše uvedené důvody shrnuje odpověď: „Už 5 let jsme provozovali miniškolku v dopoledním režimu a pořád jsme se snažili službu posunout k celodenní docházce a dát celému fungování formální záštitu.“

Kromě toho respondentky několikrát zmínily, že hledaly pro své dítě alternativu vedle mateřské školy. Tedy péči, která může poskytnout více individuální přístup k dětem a více pracuje s rodiči.

SÍŤ PRO RODINU, z. s.

Truhlářská 24, 110 00 Praha 1

602 178 882, info@sitprorodinu.cz, www.sitprorodinu.cz
IČO: 26545136, DIČ: CZ26545136, číslo účtu: 51-0888700287/0100

SÍŤ PRO RODINU

Síť mateřských center mění svůj název na Síť pro rodinu

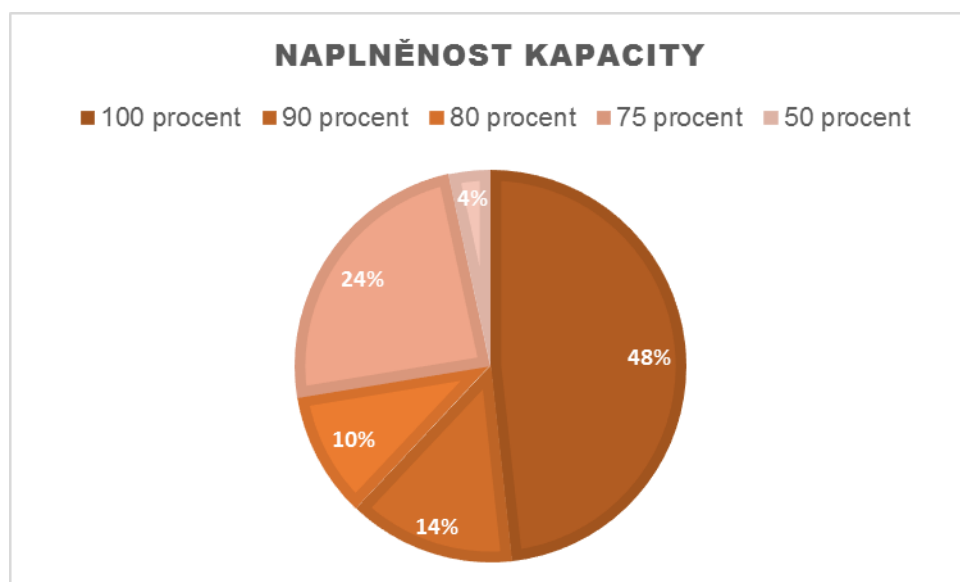
Počet dětských skupin na MC

Většina MC provozuje jednu skupinu, ale tam, kde to prostorové možnosti dovolují a je velká poptávka, tam mají více skupin. 2 MC provozují 2 skupiny, jedno 3.

Naplněnost kapacity

Téměř polovina MC nemá problémy s naplněním kapacity na 100 %. Druhá polovina uvádí rozmezí od 90 % do 75 % a jen jedno centrum má problémy obsadit místa na víc než 50 %.

Všichni se zmiňují o rozdílných potřebách rodičů v průběhu kalendářního roku i o složitosti kombinovat potřeby rodičů s možnostmi kapacity.

MC se snaží složitě vcházet vstříc potřebám rodičů, přesto zůstává 10 – 50 % zájemců v pořadí na čekatelském listě. Jen 6 center potvrdilo, že kapacita odpovídá místní potřebě.

Problémy v průběhu přípravy

8 z dotázaných (28,5 %) odpovědělo, že zřízení probíhalo více méně bez problémů, a to zejména díky pochopení těch, se kterými jednali, nebo díky tomu, že už měli provoz částečně uzpůsobený podmínkám zákona.

Ostatní zmiňují řadu různých problémů, které vznikají na základě technických komplikací, lidského selhání a nejednotného porozumění nových podmínek.

SÍŤ PRO RODINU, z. s.

Truhlářská 24, 110 00 Praha 1

602 178 882, info@sitprorodinu.cz, www.sitprorodinu.cz
IČO: 26545136, DIČ: CZ26545136, číslo účtu: 51- 0888700287/0100

SÍŤ PRO RODINU

Síť mateřských center mění svůj název na Síť pro rodinu

Nejčastěji uváděné (v závorkách výstižná replika jako ilustrace):

1. Rozdílný výklad hygienických a požárních předpisů („Hygiena pochopila zákon o DS jako zákon o MŠ a podmínky hygieny máme úplně stejně přísné jako MŠ. Navýšilo nám to rozpočet o 200 tisíc.“)
2. Vyšší finanční náročnost než byl původní předpoklad
3. Problémy s pronájemci prostor („Největší problém byl vůbec domluvit se s pronajímatelem prostor město o změně nájemní smlouvy, tedy o změně jednoho slova.“)
4. Nutnost předfinancování z vlastních zdrojů („Prvním problémem byla pozdní platba z MPSV. Financování jsme museli řešit přes zápůjčku a tím pádem jsme nemohli pořídit potřebné věci v čase, ve kterém bylo potřeba.“)
5. Dlouhé lhůty při jednání s úřady („Nejdéle nám trvalo zařízení pojištění, jelikož se musela udělovat výjimka ze všeobecných obchodních podmínek pojištění odpovědnosti za újmu.“)

Problémy během provozu

Ze čtvrtiny center (7 MC = 25 %) zaznělo, že provoz probíhá bez komplikací. Ostatní uvádějí širokou škálu problémů, které lze shrnout do několika oblastí (v závorce příklady popřípadě přímá citace jako ilustrace):

1. Administrativa (administrativní zátěž grantů, změna údajů o DS v registru MPSV apod.)
2. Provoz (špatně fungující rezervační systém, poruchy čipovacího zařízení)
3. Hygiena („Nyní řeším problémy po první návštěvě KHS, která nám přišla zkontrolovat výdejnu stravy a i provoz DS, takže musíme dokoupit troubu, protože z hlediska paní hygieničky je nedostatečné, že stravu dohřejeme v mikrovlnné troubě.“)
4. Finance - opožděné platby („Čekáme na výplatu další části dotace, abychom měli na pokrytí mzdových a provozních nákladů.“)
5. Obsazenost v době nemocí
6. Očkování – děti s odloženým očkováním z důvodů zdravotní kontraindikace
7. Zastupování personálu („Ve skupině fungují tři lidi, kteří splňují všechny požadavky, mají zdravotní průkazy, prohlídky, kvalifikaci apod., občas je potřeba najít zástup třeba jen při návštěvě lékaře. Původně jsem měla v plánu zástup najímat právě na "provoz" - výdej stravy, úklid apod., nicméně po návštěvě KHS budu muset i daného člověka minimálně dva dny školit. Možná by stálo za to zvážit, zda třeba v případě dočasné absence jedné pečující osoby může zastoupit i člověk "bez kvalifikace". V případě zástupu musím i těmto lidem uhradit zdravotní prohlídku (500 Kč) a ještě musí mít zdravotní průkaz.)
8. Komunikace s rodiči (jsou zvyklí na způsoby z mateřské školy, zejména je zatěžují omluvy)

Jedna shrnující odpověď za všechny: „V celé té akci se mi teď bohužel trochu vytrácí ta radostná práce s dětmi a služba rodičům, ale řeším nařízení, která občas popírají v podstatě selský rozum.“

SÍŤ PRO RODINU, z. s.

Truhlářská 24, 110 00 Praha 1

602 178 882, info@sitprorodinu.cz, www.sitprorodinu.cz
IČO: 26545136, DIČ: CZ26545136, číslo účtu: 51- 0888700287/0100

SÍŤ PRO RODINU

Síť mateřských center mění svůj název na Síť pro rodinu

Budoucnost – udržitelnost dětské skupiny v mateřském centru

V odpovědích na otázku „Jak vidíte budoucnost vaší dětské skupiny?“ se respondentky se shodly, že budoucnost vidí dobře. Většina z nich nemá problém se zájmem rodičů, protože služba dětské skupiny bývá navázána na činnost mateřského centra. Rodiče tedy důvěrně znají prostředí a považují péči v dětské skupině jako skvělou alternativu mateřské školy zejména pro děti mladší tří let. Budoucnost dětské skupiny je však – kromě dostatečného počtu nově narozených dětí – podmíněna dalšími okolnostmi.

Nejvíce zmiňované obavy spojené s udržitelností provozu dětské skupiny se týkají **financování**. Všichni počítají s návaznými žádostmi o další dotaci. Provoz bez dotací by vyžadoval zvýšení poplatku rodičů a v tom případě by se služba stala pro nejpotřebnější skupiny zcela nedostupná. Na tom se shoduje většina respondentů, protože mají zájem poskytovat službu péče o děti předškolního věku co nejširší skupině rodičů bez ohledu na jejich ekonomickou situaci.

„Pokud budeme mít dostatek finančních prostředků na úhradu mezd a provozních nákladů, tak zájem ze strany rodičů je velký. Uvítali bychom další výzvu na podporu již stávajících dětských skupin a ne na zřízení nových.“

Druhá obava se týká „konkurence“ dětské skupiny a mateřské školy pro **děti od dvou let**. DS začínají často navštěvovat děti kolem dvou let. Přes veškerou snahu DS většinou nedocílí tak nízký poplatek jako mívají dotované školky. DS tedy nebudou mít šanci vytvářet vedle kvality individuální péče také ekonomickou konkurenci, což pro většinu rodičů je zásadní.

„Líbilo by se nám pokračování financování z MŠMT (jako MŠ) místo budování nových MŠ dle zákona pro děti od 2 let.“

Z některých odpovědí též zaznělo, že plánují více se zaměřovat na děti mladší dvou let.

Návrhy na změnu legislativy

Na dotaz k návrhu změn legislativy padlo nejvíce připomínek k **hygienickým a požárnickým požadavkům**, které si navíc vykládají jednotlivé zodpovědné osoby různě, dokonce si ještě stále pletou dětskou skupinu s jeslemi, které už neexistují. Respondentky se většinou shodují v názoru, že hygienické požadavky jsou příliš svazující, a navrhují, aby byly popsány více obecně. Na druhou stranu volají po jasném definování:

„Lépe definovat, v čem se liší DS a MŠ. Přesněji popsat hygienické podmínky provozu DS, aby si je nemohla každá pracovnice hygieny vykládat jinak.“

„Hygienická vyhláška stále hodně odkazuje na vyhlášku 410, hodně záleží na postoji hygieničky, každá preferuje něco jiného.“

Výše uvedené návrhy by mohl vyřešit prováděcí předpis a školení zodpovědných osob.

Další podněty, které zazněly:

- zavedení elektronické registrace DS u MPSV
- rozšíření kvalifikaci pro pracovníky, kteří mohou pracovat v dětské skupině např. asistenti pedagoga

SÍŤ PRO RODINU, z. s.

Truhlářská 24, 110 00 Praha 1

602 178 882, info@sitprorodinu.cz, www.sitprorodinu.cz
IČO: 26545136, DIČ: CZ26545136, číslo účtu: 51- 0888700287/0100

SÍŤ PRO RODINU

Síť mateřských center mění svůj název na Síť pro rodinu

- financování z MŠMT jako MŠ, není třeba prostředky z regionálních programů vynakládat znovu na budování zařízení typu MŠ, když už dětské skupiny budou funkční a za 4 roky řada z nich prokáže svou smysluplnost
- úprava počtu dětí na jednu osobu – zvýšení o jedno dítě
- hledat řešení pro neočkované děti
- do budoucna zrušit povinnost čipování: „V případě, že rodiče podepisují každý měsíc docházku svého dítěte, čipování mi přijde nadbytečné. Ale v současné době to už stejně nemá cenu měnit, když jsme čipovací systém zakoupili.“
- snížit měsíční lhůtu registrace DS na MPSV

Plánujete zřídit mikrojesle?

Otázka byla položena v kontextu pilotního ověřování mikrojesle. Pouze 4 respondentky (14 %) mají v plánu rozšířit své služby o mikrojesle. Důvody, proč se do zřizování jeslí většinou centra neplánují pouštět, se opírají o častý nezájem rodičů svěřovat dítě mladší dvou let do kolektivní péče.

Dvě centra neúspěšně žádala o dotaci:

„Neuspěli jsme z důvodu drahého provozu (platba rodičů okolo 200-250 Kč se zdála hodnotitelům moc, přitom za chůvu platí 100Kč/hod), dle našeho názoru je potřeba 2 pečovatelek na 4 děti mezi 6 měsíci a 1 rokem. Není možné i přes dotaci realizovat levněji, nakonec jsme rádi, že dotace neuspěla, neboť rodiče svůj zájem přehodnotili cca z 50% (nakonec počkají, až děti dorostou).“

„Rádi bychom, máme spoustu zájemců, nicméně naše žádost skončila "pod čarou". Škoda, že když jsou mikrojesle pilotní projekt, dali hodnotitelé přednost jednomu zřizovateli, který provozuje např. 4 skupiny mikrojeslí, než aby bylo podpořeno zřízení mikrojeslí v jednotlivých městech po jedné skupině.“

Závěrečné připomínky či podněty

Respondentky ocenily podporu při psaní a realizaci ze strany Sítě pro rodinu, z.s. v podobě konzultací a seminářů. Stejně tak ocenily spolupráci s MPSV, zejména zřízení „podpůrných pracovišť“ v krajích, tedy krajských metodických.

Závěrečné zhodnocení

Zřizování dětských skupin jako další služby v mateřských centrech přirozeně navazuje na dlouhodobé poskytování péče o děti v MC neformálním způsobem, protože tato služba v obci chyběla.

Ověřování dětských skupin – jejich zřizování a provozování v mateřských centrech – přineslo zkušenosti, které mohou směřovat k dalším úpravám a zejména k osvětě o nové službě péče o děti zejména mezi osobami zodpovědnými za schvalování podmínek jejich existence.

SÍŤ PRO RODINU, z. s.

Truhlářská 24, 110 00 Praha 1

602 178 882, info@sitprorodinu.cz, www.sitprorodinu.cz
IČO: 26545136, DIČ: CZ26545136, číslo účtu: 51-0888700287/0100